

Pinchas: Point of Perpetuity

פרשת פנחס תשע"א

¹⁰ **H**ASHEM spoke to Moses, saying: ¹¹ Phineas, son of Elazar, son of Aaron the Kohen, turned back My wrath from upon the Children of Israel, when he zealously avenged Me among them, so I did not consume the Children of Israel in My vengeance. ¹² Therefore, say: Behold! I give him My covenant of peace. ¹³ And it shall be for him and his offspring after him a covenant of eternal priesthood, because he took vengeance for his God, and he atoned for the Children of Israel.

* לכן אמור הנני נתת לו את בריתי שלום - אמר רבי שמעון בן לקיש, פנחס הוא אליהו, אמר לו הקב"ה, אתה נתת שלום בין ישראל ובני בעולם הזה, אך לעתיד לבא אתה הוא שעתידי ליתן שלום ביני לבין בני, שנאמר (מלאכי ג כג) הנה אנכי שלוח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' וגו' והשיב לב אבות על בנים.

מעתה יאיר לנו להבין מה שקבעו חכמינו דל פרשת פנחס בתחילת בין המצרים, כי כותבים ימים של אבולות על חורבן בית המקדש וגלות ישראל, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, לקרוא בפרשת פנחס כדי להזכיר זכותו של פנחס זה אליהו, שמשך נפשו לקנא קנאת ה' בצאות והציל בכך את ישראל מכלה, ולעוררו שיקיים מה שהבטיח לו הקב"ה בזכות זה: הנני נתת לו את בריתי שלום, שיבשר לישראל על הגאולה במהרה בימינו אמן.

פנחס הוא אליהו" שיבשר על הגאולה שלימה

2. f. ae
onj

על פי דרכם בקודש אפשר להוסיף תבלין במה שקבעו חכמינו דל פרשת פנחס בהתחלת בין המצרים. כי ענין זה מתקשר להפליא עם התחלת הפרשה: "וידבר ה' אל משה לאמר, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל, בקטאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נתת לו את בריתי שלום".

ומפרש בהרבה יונתן: "את בריתי שלום, האנא גזר ליה ית קימי שלם, ואעבדיניה מלאך קיים ויתי לעלמא, למבשרא גאולתא בסוף יומיא". פירושו: "את בריתי שלום, הרי אני כורת עמו את בריתי שלום, ואעשנו מלאך קיים ויחיה לעולם, לבשר על הגאולה באחרית הימים". ענין זה מכוון ביותר והחכה במדרש (ילקוט שמעוני כאן):

שקללים ימים שנה

3

לאחר שראינו זאת, נשוב לשאלתנו - עיקר תפקיד הכהנים הוא בחינת ימין, חסד. הם עובדים עבודה בסוד "ימין מקרבת", עבודת הקרבנות וההתקרבות, סליחה ומחילה לישראל, ברכת כהנים באהבה וכשפע של חסדים טובים. מעשה הקבאות לה' של פנחס, היה בוודאי פעולה מסטרא דשמאל, בחינת שמאל דזוהר. הוא הרג את זמרי מפני שהביט על מעשיו החיצוניים שהיו מסואבים ומוזוהמים. אם כן, פנחס עשה מעשה של שמאל דזוהר, ומפני מה זכה דווקא לכהונה, להיות מושרש בסוד הימין המקרבת?

והנה, התשובה לשאלה זו עמוקה ויסודית, והיא געוצה בהבנה נכונה יותר של היחס האמיתי שבין השמאל לימין, בין הדין לחסד. לפי מה שהצגנו כעת, נראה שיש שני סוגים של מורי הוראה בישראל, אלו שאמונים על בחינת הימין והחסד, שמתמקדים בפנימיות ומדגישים תמיד את הנשמה הטהורה, ואלו שאמונים על בחינת השמאל והדין, שמתמקדים במעשים המקולקלים ותובעים תמיד את תיקון החיצוניות, שתהא תואמת לפנימיות. לפי דברים אלו נראה שהדיינים צריכים להתעלם מהפנימיות, כדי שיוכלו לדון את החיצוניות, ולעומת זאת אלו שמעוררים את הפנימיות צריכים להתעלם מהמעשים המקולקלים, כדי שיוכלו להדגיש את טהרת הנשמה.

הנה דבר זה אינו נכון כלל, שמצד האמת, אלו שאמונים על בחינת החסד והרגשות הפנימיות הטהורה - אסור להם להתעלם מהחיצוניות המקולקלת, ואלו שאמונים על בחינת הדין והטיפול במעשים הרעים והמקולקלים - חייבים להיות מחוברים עמוק מאוד אל הפנימיות הטהורה, ונבאר את הדברים:

מצד האמת, אי אפשר כלל לגשת לתקן את החיצוניות המקולקלת ללא חיבור עמוק ואמיתי עם הפנימיות הטהורה. שהנה מפני מה אנו מתעוררים כנגד מעשים רעים והטאים של עם ישראל? מפני שזה לא מתאים להם! מפני שהם ישראל ולא גויים! הלא אם גוי יאכל נבלות וטרפות אין בזה כל בעיה ואין מה להתעורר כנגדו על דבר זה. מפני מה אנו חשים בעומק בשרנו שזה כל כך נורא כשיהודי אוכל

נבלות וטרפות? משום שהוא יהודי! משום שנשמת אלהים חיים מפעמת בקרבו, והוא מתכחש אליה!

כך היא המידה, כשפרה או חמור מתנהגים בצורה לא חינוכית ולא מתחשבים בזולת' אנו לא כועסים עליהם ולא מענישים אותם, כי בסך הכל הם פרה וחמור. הסיבה האמיתית לכך שאנו מתעוררים וכואבים על מעשים כעורים וחסאים שעושה הלילה איש ישראל, היא דווקא מפני הנשמה האדירה אשר בקרבו. הוא נצר מטעיו של הקב"ה, בן של אברהם יצחק ויעקב, קדוש הוא בפנימיותו וטהור בנשמתו. לכן אנו כואבים מאוד בגלל מעשיו הרעים.

אכן, כשגוש עפר מצוי באשפה אין זה נורא כלל. כי הוא רק גוש עפר. לעומת זאת, כשאבן טובה מתרד של המלך מתגוללת באשפה, זה נורא. כי אבן טובה ויקרה צריכה לזרז בארמונו של המלך ולהשתבץ בכתרו. נשמה יהודית ששקועה בכוף החטאים, היא כמו מרגלית מכתר מלכו של עולם שנפלה לתוך טינופת ואשפות. והדבר כואב מאוד. דווקא משום שבפנימיותו אנו מרגישים את הפנימיות של עם ישראל, שהם המרגליות המשובצות באיקונין דמלכא, דווקא בגלל זה הלב נפצע כאשר איש ישראל חוטא לאלהיו ומכאיב מאוד לנשמתו הטהורה ולשכינה הקדושה המתנוצצת בו.

הדרך לתיקון החיצוניות - מתוך אמון בפנימיות והנה, ביסוד זה כלולות שתי בחינות חשובות - ראשית כל, רק באמצעות הכרת הפנימיות הטהורה תגיע התעוררות אמיתית כנגד החטאים, ורצון אמיתי להביאם לידי תיקון וזיכוך. שנית, אי אפשר לתקן באמת את המעשים ללא אמון עמוק ואמיתי בפנימיות הטהורה של ישראל. שהנה, אם המבט יתמקד רק בחיצוניות, הוא ידגיש ויבלית את המעשים הרעים, ועלול לעורר ייאוש עמוק בלב האיש המעורר לתיקון ובלבל האיש החוטא, כשמצביעים ומדגישים את החטאים. זה יכול לעורר תמושה שהחוטא התנתק מפנימיותו ואין לו תקנה כלל. וממילא, אם ייאוש זה מתגב בתוך הלב הדבר עלול להפיל את החוטא עוד יותר למטה חס ושלום. דוגמא לדבר בחינוך ילדים. כשהילד חלילה משקר או גונב, האב צריך להוכיחו דווקא מתוך אמונה עמוקה בפנימיות האמיתית של הילד. אם האב יסתכל רק על המעשה השלילי ולבו יתמלא כעס על הילד, וקל וחומר אם יצעק מזה על הילד - 'שקרן', הוא יזיק מאוד ולא יועיל כלל. האב צריך לעצור את עצמו להביט על

הילד ולהכיר ממעמקי הלב את הפנימיות האמיתית. הוא צריך להרגיש בקרבן איד השקר והגנבה אינם מתאימים כלל לילד לפי מה שהוא באמת. הוא צריך לדעת שדווקא משום שהילד איננו מודע למי שהוא באמת, הוא נופל במעשים כאלו. האב אמנם צריך להעיר לילד ואף להענישו בחומרה, אבל כל מעשיו צריכים להיות מיועדים מכוח הכרה אמיתית ועמוקה בפנימיות של הילד. תוכחת מגולה חייבת לנבוע מתוך אהבה מסותרת. דווקא האהבה והאמונה בילד, שמעוררות רגש רחמים וחמלה על מעשיו הנמוכים, הן אלו שצריכות להניע את פעולות הדין והעונש. בקשת המשמעת והביקורת צריכה לנבוע מתוך אהבה פנימית. וכך, בשעה שהאב יהיה מלא באמון אמיתי בילד, הילד ירגיש היטב את האהבה של אביו, את האמון הפנימי שהוא רוחש לו, ודווקא זה יעורר בו את הרצון להשתנות ולחקן את עצמו.

כשהאב מחנך את בנו ומעיר על מעשים לא טובים, הוא צריך לדאוג שהילדים יבינו שני דברים - ראשית, שידעו היטב שמעשים אלו אינם טובים ואסור לעשותם. שנית, שידעו היטב שעשיית מעשים כאלו אינה מתאימה להם, שכן בפנימיותם הם טובים וזכים. משום כך כשהילד לדוגמא משקר, אסור לצעוק עליו 'שקרן'. שכן אמירה זו משרדת לילד שהוא מחובר לגמרי עם השקר הלילה, והזהות שלו היא של שקרן. ולמה ישנה את עצמו לאחר שהוסבר לו היטב שהוא שקרן? אם זו האישיות שלו, אזי 'מתאים' לו לשקר הלילה. כל הרצון לתקן תלוי בתחושה הפנימית של הילד שהוא איננו שקרן, ואת זה האב צריך לשרר.

הוכח תוכיח' אך 'לא תשא עליו חטא'

מכאן נבין שלמעשה אי אפשר כלל להיות אחוז במידת הגבורה והדין, אלא מכוח חיבור עמוק ואמיתי לחסד. צריך לדעת, הגבורה והחסד אינם שני תחומים נפרדים, אנשי 'שמאל דוחה' לחוד ואנשי 'ימין מקרבת' לחוד. הגבורה איננה יכולה כלל לפעול בצורה נכונה אלא רק כאשר היא מלבישה את החסד. פנימיות הלב צריכה להיות אותה תמיד בחסד, באהבה ובהכרת הפנימיות של ישראל. רק בתנאי זה אפשר להתלבש במידת הגבורה ולפעול נגד חטאים וקלקולים. כשאדם מלא ביקורת על חוטאים, והלב שלו מלא כעס ושנאה זדיווק, כשהוא חושב את חוטאי ישראל לגויים חלילה, ורוצה להתרחק מהם - זה עוול גורא ואסון גדול.

כך אומרת לנו התורה - 'הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא' ויקרא יט

צריך לדעת היטב את מלאכת הקנאות לה' בתפיסה חיצונית נראה שמי שמקנא לה' הוא מלא כעס ושנאה כלפי החוטאים, לבו רחוק ומנותק מהם, תומות ניכור הוצצות בינו לבינם והוא מחשיבם כמו גויים ללא שום הבדל - ודווקא מכוח שנאה זו הוא יכול ללחום את מלחמות ה' נגד החוטאים. דבר זה איננו נכון כלל. דבר זה לא פועל כלל ועיקר ואינו מקדם את ישראל, אלא מרבה פירוד בתוך מחנה ישראל, וגורם לחוטאים להרגיש שכל עצמיותם היא חטא, ולכן אין הם יכולים לתקן את עצמם.

לצד האמת הפנימית, יסוד הקנאות ושורשה הם האהבה לה' ולעם ישראל וההכרה שקדושתם לא תיפגם לעולם והחוט המשולש לא כמהרה ינתק. וזה סוד הכתוב 'כי עצה כמות אהבה קשה כשאל קנאה' (שיר השירים ה ה). וכך כותב הרמח"ל במסילת ישרים (פרק יט):

והיינו שהקנאות והגבורה צריכות להיות מונעות דווקא מכוח החסד והאהבה. כל מאן דרחים ולא קשיר עמיה קנאה, לאו רחמיותיה רחמיותא. כיון דקניי הא רחמיותא אשתלים' (והוה א רמה א ועיין שם עור. מי שאוהב ואינו מחבד קנאה עם האהבה, אין אהבתו אהבה. כיון שמקנא, אזי אהבתו נשלמה, וראה גם זוהר ב קיד א, 'אי אפשר כלל ועיקר לפעול פעולות של גבורה, של הוכחת הזולת ותיקון חטאים, אלא כשהלב מלא מאור החסד. ידוע שהגבורה היא כלי והחסד הוא האור (ראה שער ההקדמות טו א דרוש התהוות הכלים). הכלי איננו יכול לעשות כלום ללא האור שמאיר בו. וכך, האהבה וההכרה בטהרת ישראל ובקדושת נשמתם, צריכות להאיר בלב, ודווקא מכוחן תתעורר מידת הגבורה להתקומם על החטאים, מתוך הרגשה שזק לא מתאים כלל לעם ישראל, ולרצות לתקן את כל קלקולי החיצוניות, וזה יסוד חשוב ביותר - הגבורה האמיתית איננה עומדת לכרת ותוקפת את המעשים הרעים ואת החיצוניות, היא תמיד מלבישה את החסד, את האהבה והאור הפנימי, ורק מכוח חיבור זה היא מתעוררת לפעול נגד החטאים ותובעת את תיקון החיצוניות.

שחבוי במעמקי החושך. הוא מרגיש בעיקר את הפנימיות הטהורה, מידת הגבורה האמיתית, הגבורה שמלבישה את החסד, עולה לעילא יותר ממידת החסד. שכן אין היא מסתפקת במכס על הפנימיות הטהורה, אלא תובעת בחוקה גם את תיקון החיצוניות, שתהא תואמת את הפנימיות הטהורה. מידת הגבורה האמיתית כוללת 'תוכחת מגולה ואהבה מסותרת', היא למעשה אור של אהבה עטוף בכלי של מנכתה. וכך, מידת הגבורה האמיתית מכילה בקרבה את החסד, והיינו שהיא מלאה אהבה ואמון עמוק בפנימיות הטהורה ודווקא בגלל זאת אין היא משלימה עם המציאות החיצונית המקולקלת, אלא מבקשת לתקן אותה (ראה שמונה קצבים ה ב).

ומרעיתו של בורא העולם, ואין אפשרות כלל להזיקם ולפגוע בהם. הרבר היחיד שיכול להחליש את כוחם של ישראל הוא החולשה הרוחנית. לפיכך עלינו לדעת עד כמה חשוב להתחזק תמיד בקדושה ובצניעות, בטהרה וביראת שמים. 'כי ה' אליהו מתהלך בקרב מקנה להצילה ולתת איכה לפניו והיה מחניף קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריה' (דברים כג טו).

אם כן, בלעם הרשע יעץ לבלק לפגוע בישראל בהחלשה רוחנית, בחטאי עריות ועבודה זרה. למעשה, בלעם רצה למוטט את קדושת עם ישראל באמצעות חטאים אלו. כך התחיל העניין של בנות מואב (וראה מאמר שלישי בחוברת 'איש יהודי' על פורים).

י'יקם מתוך העדה' - חיבור לקדושת עם ישראל

והנה, אל מול טענה שקרית זו, מול זלזול איום ונורא בקדושת עם ישראל, בעד ה', עומד וניצב פנחס. פנחס בקנאותו לא פעל מתוך כעס ושנאה, אלא להפך, מתוך כבוד עמוק מאוד לעם ישראל. פנחס ראה כיצד עדת ה' מסתאבת בזהמה שכלל איננה שייכת ומתאימה לה, הוא הרגיש שאבני קודש, אבנים יקרות מתגוללות באשפתות. אהבתו הרבה לישראל, והכרתו העמוקה מאוד בקדושה שמפעמת בהם, היא שהביאה אותו לקנא קנאות גדולה לה', לשכינה ולנשמות

ישראל. זה רמזו בפסוק - 'ויקם מתוך העדה', פנחס לא התנשא מעל עם ישראל, את כוח הקנאות שלו הוא שאב מתוך העדה עצמה, מתוך עדת ה', מתוך השכינה ששורה בתוך ישראל. כידוע, המילה 'עדה' מלמדת אותנו ששכינה שורה בעם ישראל. וכך מלמדים אותנו חכמים (בכרות כא ב):

"אמר רב אדא בר אבהו, מניין שאין היחיד אומר קדושה? שנאמר 'ויקדשתי בתוך בני ישראל' (וידא כג לב), כל דבר שבקדושה לא יאח פחות מעשרה. מאי משמע? דתני רבנאי אחוה דרבי חיאי בר אבא, אתאי (נלמד בגמרא שוה מהמילה) 'תוך' - כתיב הכא 'ויקדשתי בתוך בני ישראל' וכתיב התם 'הקדלו מתוך העדה הזאת' (במדבר טו כא), מה להלן עשרה אף כאן עשרה".

חכמים מלמדים אותנו שהמילה עדה רומזת על עשרה מישראל ששכינה שורה בהם. המילים 'ויקם מתוך העדה' באות לרמזו לנו רמז עמוק מאוד. פנחס קם מתוך ההכרה העמוקה בקדושת עם ישראל, בשכינה ששורה בעומק נשמתו של כל אחר ואחד מעם ישראל. דווקא משום שפנחס הכיר את טהרת עם ישראל, הוא קינא מעומק לב קנאת קודש נגד מעשים כעורים כאלה שמשטטים את קדושת עם ישראל.

קנאות פנחס הביאה לשלום אמיתי

וכך, דווקא מעשה פנחס הוא זה שתבע את עלבונה של הנשמה, של קדושת עם ישראל, והוא היה זה שחשף בפועל את קדושת עם ישראל. ממילא, מעשה קנאותו של פנחס, על אף שהיה מעשה מלחמה, הוליד שלום גדול בעם ישראל. שכן פנחס נשא על נס את טהרת עם ישראל והקדושה שבלבבם. דווקא הריגת זמרי, שהיא מעשה מלחמה, הביאה והבהיקה ביותר את האור של עם ישראל, הציגה בפני כולם איך כל כך לא שייך לעם ה' להסתאב בזהמה זו של החטא, וממילא דווקא היא הולידה שלום וחיבור בתוך ישראל.

13 We ask ourselves: What is Torah? What is the Jewish religion? Is it davening, matzah, lulav, sukkah or shofar? Are they the essence of Judaism? Surely not. If we would describe this in terms of the chess allegory, we would say that all these mitzvos are the auxiliary pieces. They are the pawn, the knight and the castle. But the main thing is the king. The goal of all the mitzvos is to help us find a way to spend our life with the King of kings, with HaKadosh Baruch Hu. The point is to bring Him into our lives through doing the mitzvos.

The Jewish People Are "Married" to Hashem When the Jewish People were in the Midbar they sinned many times, as it says: *They tested Me these ten times.*⁷

In the end, they were saved from destruction every time.

The first sin was *chet ha-eigel*. As we know, and as the Kuzari explains, this sin was not what it seemed; it was not a gross act of idolatry. Nonetheless, let us take a look at this sin on its simplest level. The *Bnei Yisrael* took a calf made of gold and said about it, "These are your gods, O Israel." Due to this, Hashem intended to wipe them out, but He expressed His intent to Moshe in such a way⁸ that Moshe understood he should pray for the Jewish People, and they would be saved. Indeed, they were saved from destruction thanks to his prayer.

After this was the *chet ha-meraglim*, and again Hashem intended to destroy them. Again Moshe Rabbeinu beseeched Hashem to have mercy on them; and his prayer was accepted. Also, when it came to the controversy of Korach, Hashem intended to wipe them out in a moment, but Aharon stood up and stopped the *Malach HaMaves*, and the vast majority was saved.

→ There was only one sin where Hashem actually issued a decree of destruction against the Jewish People and was really ready to carry it out. This was when they sinned with the women of Mo'av, as set up on advice of the wicked Bila'am.

At that time, Pinchas arose and killed Zimri, and it is written about this:

*Pinchas, son of Elazar, son of Aharon HaKohen, turned My wrath away from the Bnei Yisrael by zealously avenging My vengeance in their midst, and I did not destroy the Bnei Yisrael in My vengeance.*⁹

What is this verse telling us? That Pinchas took the vengeance that Hashem was about to express. Had Pinchas not done this, Hashem would have destroyed the Jewish People right then and there, without even speaking to Moshe and Aharon about it. He would have simply wiped out the entire people.

What was so very serious about this particular sin? Why was it worse than *chet ha-eigel*?

• The answer is as follows: When problems stay within the confines of the family, there are fights and flare-ups and sometimes the windows even get broken, but in the end they make up. If not immediately, then when Erev Yom Kippur eventually comes around, things somehow get worked out and they continue to live together under the same roof.

Chet ha-eigel, the controversy of Korach, and also the faithless words of the *meraglim*—who were like those who don't believe that Hashem can really find them a *shidduch*, a decent *parnassah*; etc.—these were all serious sins. But nevertheless Hashem said, "I have forgiven as you said."¹⁰

12 ביסוד הדברים מונחת ההבנה שהשלום בתוך עם ישראל יכול להיבנות רק באמצעות החיבור הטהור של העם עם פנימיותו. בחיצוניות, בגופים, אנו נפרדים זה מזה. נמצא שבשעה שעם ישראל שקוע חלילה בתאוות, כמו עם בנות מואב, הדבר מוליד פירוד בתוך ישראל, שכן כל אחד שקוע בתאוות ומנותק ומנוכר מחברו. השלום והחיבור בתוך ישראל מתעורר ומתחזק דווקא בשעה שאנו מחוברים אל אור נשמתנו, אל הקדושה והמטרה הגדולה שמאגדת בין כולנו. פנחס הוא זה שפעל פעולה עמוקה של תשובה על עם ישראל כולו, כי רוח הקנאה שהתגוססה בו האירה את לבבות ישראל, להכיר שמעשים סרוחים אלו כלל אינם שייכים למי שבשם ישראל יכונה. פנחס ברוחו הגדולה הטמיע בעם ישראל את ההכרה שישראל הם מרגלית קודש שאסור לה להיות באשפה, ובכך עורר בקנאותו את ישראל לחזור אל פנימיותם, אל המקום הוד שבהם, שהוא הוא המקום שמביא את ישראל להתאחד ולהתחבר כאחד. מכאן שדווקא הקנאות הזאת היא שהביאה לשלום אמיתי, לחיבור פנימי ועמוק בין כל איש ישראל, ולכן הוא זכה לברית שלום.

נמצאנו למדים שקנאותו של פנחס הייתה חסד עטוף בנבונה, תוכו רצון אהבה וחיצוניותו גבורת קודש עילאה. ממילא זכה לכלול את הימין בשמאל, את החסד בדין, ואיחד בין העולמות.¹¹

14

It was different with the sin involving the women of Mo'av. This was something else altogether; it involved leaving the Jewish home, leaving the confines of the family. And this was an unforgivable sin. It needed the zealotry of Pinchas, who

carried out Hashem's vengeance. Otherwise the Jewish People would have had no return.

Hashem said, so to speak: Had Pinchas not picked up a spear and done what he did, I would have acted. Not because this is what justice would have required, but because I would have expressed My trait of vengeance. I would not have informed Moshe that his prayer could save the people, as I had done on previous occasions; I would have just wiped them all out on the spot.

When the privacy of the home is destroyed, when outsiders become involved, the need for vengeance arises. And then, *chas v'shalom*, harsh action is taken. This is because a Jew is not just somebody who puts on tefillin, or even someone who has *yir'as Shamayim*. A Jew is, so to speak, the "wife" of HaKadosh Baruch Hu.

→ This explains another matter as well. After the incident of Pinchas, Hashem gave a new name to each family: *Chanoch mishpachas haChanochi, l'Falu mishpachas haFalu'i*.¹² Hashem placed His Name upon them: a *yud* at the end of every name and a *hei* at the beginning. Together, *yud hei* spells one of Hashem's Names. He placed His Name upon every Jewish family in order to show them that now they were all clean and pure.

15 It is customary that after a woman gets married, she takes on a new name—the name of her husband. If, before her marriage, she was called Miss Reuven, and now she marries Mr.

Shimon, after the wedding she will be called Mrs. Shimon. This too is what Hashem said, so to speak: Before the Torah was given, you were called Chanoch. Now, after the Torah was given, you are My wife. Therefore, to reinforce this, at this time My Name is placed in your name.

This is also the meaning of the passage we recite in davening: *v'Shimcha ha-gadol v'ha-kadosh aleinu karasa*—You called Your great and holy Name upon us.

• In the word *Yehudi* (Jew), there is a *daled* which alludes to humility (*dalus*), and the remaining four letters are the four letters of Hashem's Name. Accordingly, the literal translation of the name *Yehudi* would be: "Mrs. HaKadosh Baruch Hu." I will

כתב הרמב"ם ומל' איסורי ביאה פי"ב ה"י: "עוון זה [הבא על הכותית], אע"פ שאין בו מיתת בית דין אל יהי קל בעיניך, אלא יש בו הפסד שאין בכל העריות כמותו, שהבן מן הערוה בנו הוא לכל דבר ובכלל ישראל נחשב אע"פ שהוא ממזר, והבן מן הכותית אינו בנו, שנאמר 'כי יסיר את בנו - מאחור' מסיר אותו מלהיות אחיו ה' חבר זה גורם להדבק בעכו"ם שהבדילנו הקב"ה מהם ולשוב מאחור ה' ולמעול בו".

לימדנו כאן הרמב"ם, שעבירה זו היא גרושה יותר מכל העבירות של עדות המסוכרות בתורה, אין עבירה שהיא גרושה כמו יהודי שחי עם אשה גויה!

הסיבה לכך היא, משום שאין בדרך נשמת או רוחנית, שנתחד יכול להפוך את מהותו ללא יהודי, גם אם יהודי יאכל חזיר וכל איסורי אכילה שבעולם, ויחלל שבתות הרבה - הוא עדיין יישאר יהודי. שום חלק ממנו נבעם אינו הופך ללא יהודי, וכאשר הוא חוזר בתשובה, בכוחו להתעלות ולהיות מגדולי ישראל ממש.

ישנה רק דרך אחת שאדם יכול לקחת חלק ממהותו ולהפוך אותו ללא יהודי, והיא ע"י שחייה עם אשה נכריה, ואז בנו, שהוא חלק מעצמותו, ממהותו - הוא גוי. ילד זה לעולם לא יוכל לחזור לעם ישראל, כי גם אם יתגייר, תהיה זו בריאה חדשה ולא אותו ילד שנולד לאביו. הוא אבד לעם ישראל לעולם!

עתה נראה מהו העונש שהתורה קבעה על חטא זה.

ידוע שאשת איש שזינתה דינה בחנק, ושאר עריות דינן בשויפה וסקילה. ומהו העונש שנענש מי שחי עם אשה גויה? - אין עונש בתורה. אם יובא אדם כזה לבית דין, יאמרו הדיינים שאין מה לעשות עמו!

יתירה מזו, היכן כתוב בכלל בתורה שדבר זה אסור? זוהי מחלוקת ראשונית: יש הסוברים שהאיסור להתחתן עם הגויים נלמד מהפסוק "לא תחתן בם" (דברים ז, ג, ו) ויש הסוברים שפסוק זה מכונן רק כלפי שבעת העמים שהיו בכנען, אבל האיסור להתחתן עם שאר הגויים אינו מוזכר בתורה, ונלמד רק הלכה למשה מסיני עפ"י פסוק מספר יחזקאל.

17

רעה שיה חיים

התכלית של היציאה ממצרים היתה הכניסה לארץ ישראל, וכמו שאמר ה' למשה בסנה (שם ג' ח'): "וארד להצילו מיד מצרים ולהעלתו מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש" וגו', אולם לדעת היב"ע לכאורה תיקשי, דהיכן מציינו שפנחס השתייד לענין כניסתם של בני ישראל לארץ ישראל, אלא צריך לומר בפשוטו, דכוונתו של משה היתה, דמאחר ופנחס נבחר לבשר לבני ישראל על הגאולה באחרית הימים, ממילא שיידן הוא אף לבשורת הגאולה בעת היציאה ממצרים, וזהו תחילת הגאולה של בני ישראל עד בואם לגאולה השלימה בעת אחרית הימים.

והנה אף לאחר שבלק ובלעם נכשלו בקטרוגם על ישראל שלא יכנסו לארץ, ייעץ בלעם לבלק מוזימה ותחבולה נוספת כדי למנוע מהם את הכניסה לארץ, וכדכתיב (כ"ד י"ד) "ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים", ופרש"י "לכה איעצך" מה לך לעשות, ומה היא העצה, אלקיהם של אלו שונא זמה הוא וכו' וכדאיתא בסנהדרין (ק"ז א'), תדע שבלעם השיא עצה זו להכשילם בזמה, שהרי נאמר (ל"א ט"ו) "הן הנה היו לבני ישראל בדבר כלעם" ע"כ, ומכא עצה זו חטאו אחר כך ישראל בזמה וכדכתיב בסמוך (כ"ה א') "וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב", ופרש"י על ידי עצה כלעם כדאיתא בחלק ע"כ, ומפני זה באה אליהם המגפה ומתו ארבעה ועשרים אלף, וכוננתו של בלעם היתה לעורר עליהם קטרוגים שימנעו מהם את הכניסה לארץ, שכן עונן של הזנות הינו עונן חמור המקיא את ישראל מארצם, וכמו שנאמר בפרשת העריות (ויקרא י"ח כ"ח) "ולא תקיא הארץ אתכם", וכן אמרו בשבת (ל"ג ע"א) ה"ל בעון גלוי עריות וכו' גלות בא לעולם, ומגליץ אותו, ובאי אתריה ויושבין במקומן ע"כ, והדרברים קל ותומה, ולה אם כבר נכנסו לארץ עונן הזנות מקיא אותם מארצם, כל שכן אילו עדיין לא נכנסו לארץ שימנע בעדם את הכניסה לארץ, שהרי עונן זה הוא סותר למעלת ארץ ישראל עד שמקיא את החוטאים בה.

על פי זה יתבאר, היטב שייכותו של פנחס לענין כניסתם של בני ישראל לארץ ישראל, דלפי מה שנתבאר, רק על ידי פנחס נתאפשר להם כניסתם לארץ, שעל ידי שקינא את קנאתו של הקב"ה השיב את חמתו ועצר את המגפה, וממילא גרם בכך ששוב יהיו יאריים להכנס לארץ, א"כ נמצא דזכות הכניסה לארץ באה על ידי פנחס, וכיין שכן אתי שפיר בזה אמאי זכה אף לבשר על הגאולה ממצרים, דמאחר והכניסה לארץ נגרמה על ידו, א"כ מן הדין היה שאף יוציאם ממצרים, דכאמור הכניסה לארץ ישראל היתה התכלית של היציאה ממצרים, ומעתה אתי שפיר בזה, הא דזכה פנחס לבשר לבני ישראל על הגאולה העתידה, שכן פנחס בקנאו את קנאת ה', השיב את חמתו של ה', ובכך גרם להוציא את בני ישראל משעבוד לגאולה ולאפשר להם את הכניסה לארץ, א"כ כמדה כנגד מדה וכה שיבשר להם על היציאה משעבוד לגאולה בעתיד לבוא, דכשם שמשנה רצה לבחור אותו שיהיה גואלם ממצרים, אף נבחר להיות גואלם לעתיד לבוא בעת אחרית הימים, שאז יהיו על אדמתם כשלוה וברוהה בבחינת "ונטעתים על אדמתם" (צמט ט' ט"ו).

התפשטות מדרגתו ועבודתו של אליהו הנביא על פני הבנים, וזהו עיסוקו של אליהו לקרב לאחד ולחבר את החיים של הדרש עם החיים של הפשט, וכלומר להחיל את הדרש של לא מת' - מהותו של יעקב אבינו - על הפשט, והיינו שזרעו הבאים אתריו בפשוטו יהיו 'חיים', ולאור זאת נמצא, כי השבת הלבכות שבאה על ידי אליהו הנביא אינה אלא החיית המתים המסורה לנו מפי הקבלה כאמור, וזהו מקומו של אליהו בהקומה השלימה של כנסת ישראל.

19. שמירה על מעלתם וייחודם של בני ישראל על ידי פנחס קנאה.

והשתא על פי זה יאירו היטב דברי התרגום יונתן, במה שכתב דזכה פנחס כנגד קנאתו לה' להיות 'מלאך קיים', שכן לפי מה שנתבאר, זהו גופא היתה מדרגתו ועבודתו של פנחס להחיל את יסוד האכות מהות החיים על בניהם וזרעם אחריהם, וכאמח כבר ביארנו בפרשת ויגש [בענין מהותו וחלקו של יוסף בבנינו של עם ישראל, ובעוד כמה מקומות], דמציינו בחינה זו - להוליך את קדושת האכות לבניהם אחריהם - אצל יוסף, דיוסף נמשל ל"להבה" וכדכתיב (עובדיה א' י"ח) "ובית יוסף להבה", ומהותה של הלהבה היא, שכאשר האש הולכת למרחקים היא נעשית ללהבה, והיינו הכח לפשט את האש למרחקים, ולפי זה ירידתו של יוסף למצרים והתרתקוהו מכיח יעקב לא היה ענין אקראי בבחינת 'מעשה שהיה כך היה', אלא אדרבא, זהו היה חלק מבניינם ועיצובם של כנסת ישראל היגוי גדול' במצרים, דכדי שיחזיקו בקדושת האכות בארץ מורחקת בתכלית מקדושת האכות, ארץ ששלטו בה כוחות הטומאה והכישוף שאיימו לעקור את דרגתם וקדושתם של האכות הקדושים, הוצרך שיוסף שהיה בחינה של 'להבה' - שבכותו לשמר את כח ה"אש" של יעקב במסירות נפש גדולה אפילו כאשר היא במרחקים ובמקום אשר חושך יכסה ארץ - שירד לפני כן לשם ויעמוד בנסיון, דבזה יוכשר המקום והזמן לעמידתם וחונטם של כנסת ישראל בגלות מצרים המרוחקת והמוכרת בתכלית מקדושת האכות.

ומעתה להאמור נמצא, כי המדה הזו שמצינו אצל פנחס שקינא לה' אלקיו על המעשה של הבעל ארמים, וז"ל הוא המדה של קנאות למען שמירה על קדושת בית ישראל, והיינו הנהלת החיות והקדושה של האכות הקדושים על בניהם אחריהם, ומדה זו נבעה ממת צדקוהו וקדושתו של יוסף כאמור, אלא דהיבכח' של השמירה על קדושת האכות בחוץ הבנים, יסודה ושורשה היא במדתו של יוסף, אולם היבפועל' של שמירה זו, להחיל אותה למעשה על הבנים, זה נעשה על ידי פנחס, שאלמלא פנחס, ח"ו היתה הפקעה מקדושה זו, וזהו שנאמר עליו "בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי" ויכפר על בני ישראל, וכיין דפנחס לקח את מעלתו של יעקב - יעקב לא מת', והנחיל אותה על זרעו הבאים אחריו שישארו בקדושת אבותם והיו בבחינת 'חיים', לכן זכה כנגד זה להיות 'מלאך קיים', שכן מי שמנחיל בחינה של חיים, הוא ראוי לזכות גם כן להיות 'קיים', וכבוא העת לבשר לבני ישראל על הגאולה העתידה בב"א.

ר"ג

ומטעם זה נתנה לו את ברית השלום, להורות שפעל פנחס במעשיו, שלא כטבע לבו, כי טבעי לבבו הם השלום ואהבת הבריות. והוסיף לתת לו גם ברית כהונה, כי כהן שהרג את הנפש לא יעלה על הדוכן (נכסה ל"ג ע"ט), ואם היה מעשי פנחס ממידת הרציחה שבו, לא רק זאת שלא היה הקב"ה נותן לו את הכהונה, אלא אדרבה גם אם היה כהן, היתה הכהונה בטלה ממנה, כדון כהן שהרג את הנפש, שאסור לעלות לדוכן, ומשום זאת היה נצרך להוכיח שלא היה במעשהו זה שום שמץ של שפיכות דמים ורציחה, כי לא עשה פנחס מעשהו זה אלא ככוונה טהורה ורצויה למען כבוד שמו יתברך. נתן לו המקום ברוך הוא את הכהונה, כדי להורות בזה על מעלתו וגדולתו של פנחס, שכל מעשהו היה ככוונה טהורה וראויה.

מעתה יאיר מה שכתב בתרגום יונתן וייחוי לעלמא, שהרי אין מיתה בלא חטא, ורק ארבעה מחו בעטיו של נחש (נבל נמלא י"ז ע"ט), ואם היה פינחס מת סבורים היו הבריות שמת בחטא הריגתו את זמרי, ולכן הקב"ה קצתה אותו לעולם, להורות בזה שאין בו שום חטא, ורחוק הוא מכל שמץ של שפיכות דמים ורציחה.

24

כשראה פינחס את מה שקורה, הוא הלך אל משה רבינו ושאל מה ההלכה בנידון. משה רבינו היה המביא של "דבר ה' - זו הלכה", שכינה מדברת מתוך גרונו, ואם משה רבינו היה אומר שמעשה זה הוא נגד רצון ה', פירוש הדבר שהש"ת מצווה על עם ישראל לקבל עליהם מצוה זו, והרי ה' לא רצה לכפות זאת, אלא רצה שאנחנו נבין זאת בעצמנו.

במקרה כזה אמנם אין ציווי בתורה, אבל "קנאים פונעניו בנ" - אם האדם מצד עצמו יש בו אתבת ה', והוא מתרומם, מתרגש ומקנא לנוכח המעשה שנעשה, מתר לו לקום ולפונעו בעושה העבירה.

דבר זה לא כתוב בתורה, וגם בית דין לא יצווה על כך, ואדרבה מבחינת ההלכה, מבואר שם בגמ' שאם זמרי היה רואה את פינחס בא להורגו, והוא היה הורג את פינחס - לא היו מענישים אותו. כי לא כתוב בתורה שעל פינחס להורגו, ממילא "הבא להורג השכם להורג". אבל אם אתה מצד עצמך מתלהב ומבקש למחות על חילול כבוד שמים - עשה זאת!

ופינחס הוכיח את אהבתו אליו ית'! הוא לא היה משה רבינו, הוא היה אחד מעם ישראל, אפילו לא כתב, אבל הוא קם ואמר - ה', אנחנו אוהבים אותך, אנחנו מתרגשים, אנחנו מתרוממים, לא יקום ולא יהיה כדבר הזה! והוא הוכיח לה' שאנחנו עמו.

*"בקנאו את קנאתי בתוכם", הוא יצר את הברית, את הקשר, ולכן אמר הקב"ה: אם אתה שלי, הרי שגם אני שלך! הוא זכה לכהונה ולחיים עד סוף כל הדורות, והוא אלהו הנביא, זכור לטוב אשר יבשר על ביאת המשיח במהרה בימינו.

עד כאן ביאור הענין, ונתבונן מה יכולים אנו ללמוד מכך הלכה למעשה.

קדושת ישראל צריכה לבוא מתוכנו

בתורה ישנם שני חלקים, אונתו תמיד רגילים להדגיש את החלק ההלכתי, מה שמפורש בש"ע, זהו דבר חשוב מאוד, ואיננו מזלזל בו אפילו לרגע, כי אכן הש"ע הוא

22

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן (פרק כ"ה פסוק יא)

והנה כידוע פעמים רבות כשיש ספור דברים בחז"ל על אליהו הנביא, מוסיפים חז"ל "זכור לטוב" (ברכות ג), ולא נתבאר מהותה של אימרה זו, ומדוע נאמרת רוקא ביוחס לאלהו הנביא, והנראה בזה בהקדם פירוש רש"י כאן חז"ל, לפי שהיו השבטים מביים אותו הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודתה זרה והרג נשיא שבט ישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן עכ"ל. הרי שקנאותו של פנחס ניתנת להדרש בדרכים שונות, יש הדרושים לשבח ויש הדרושים לגנאי, לזה באה התורה כאן ליחסו לאהרן, להעיד על פנחס שכל מעשהו לשם שמים, והנה יש מפרשים שאלהו זה פנחס (ספרנו פ"ג), וממילא אנו תמיד מזכירים את אליהו זה פנחס לטוב להפקיע מהמרגלים והמבזים, ושמא זה אף נכלל בהבטחה "הגנו נתן לו את ברית שלום", שלעולם יכירוהו כאיש שלום, ועל זה אנו אומרים "אלהו הנביא זכור לטוב", כאיש שלום ולא כאיש מלחמה ובעל מחלוקת, כפי שהיה יכול להתפרש ממעשה פנחס.

ואמר ששני

23 גמ' קיבל פינחס בשכרו?

הוא הפך לידר ה', ולאליהו הנביא החי לעד, ובכל פעם שהש"ת כורת ברית עם ילד יהודי בברית המילה, כאשר ילד יהודי מתקשר אל ה' - פינחס [אליהו] נמצא במקום על מנת להעיד על כך שעם ישראל אינם מתנתקים מבואדם.

25

התמצית של הכל, בטוחני שרוב הציבור יודע הל' שבת; טוהן - כיצד לעשות סלט בשבת, בודר - כיצד לאכול דג בשבת, וגם בקיאים בהל' לשה"ר. זהו דבר נפלא וב"ה שחינו לך.

* אך עלינו לדעת שישנו חלק נוסף בתורה שנקרא "קדושת ישראל", והלכותיהן בדוקא לא התקרו בש"ע, שכן קדושת ישראל צריכה לבוא מתוכנו. עלינו להבין שזוהי כביכול הנדבחה שלנו להש"ת, לפעמים במהלך החיים אדם עושה מעשים שכאשר מוכיחים אותו עליהם, הוא שואל בהיתממות: "היכן כתוב בש"ע שאסור"?!

לדוגמא: נסעתי פעם לאיזה מקום, ובדרך עברתי בתחנת דלק, היתה שם מסעדה, יובה משחקי 'ידיאו', והנה אני רואה יהודי חרדי צעיר יושב ומשחק במשחקי הוידאו, ומסכיבו כמה אנשים, זה הפריע לי מאוד.

כמדומי שאפילו רב גדול, מוסק הלכה, לא ימצא בש"ע הלכה מפורשת שלא לשחק במשחקי וידאו, אבל זה לא יהודי! יהודי לא עושה כן! זוהי הברית שלנו עם הש"ת.

* ישנם דברים שה' לא מצוה עליהם בפיוש, כי אם אדם לא מבין זאת מעצמו, אי אפשר לצוות עליו לעשות כן. כשה נוגע למשפחה שלנו, אנתו יודעים כיצד לתת גם דברים שלא בקשר מאתנו, אדם שאוהב משהו, לא נצרך לשמוע ממנו בפירוש כל מה שהוא רוצה. הוא מסוגל להבין מעצמו מה רצונו.

זה מה שהש"ת אומר - האם עלי לומר לכם כל דבר? תבינו לבד מה רצוני. אם אומר לכם, הרי שזה לא מכס! היכן אתם בתמונה?

26

"על חטא שחטאנו לפניך בתמהון לבב"

ביום כיפור הננו מתוודים כמה וכמה פעמים, מכים על לבנו ואומרים עשרים ושתיים פעמים "על חטא שחטאנו לפניך". וה"על חטא" האחרון, שהוא הקשה ביותר, הוא: "על חטא שחטאנו לפניך בתמהון לבב".

מה הכוונה "תמתון לבב"? - שהלב מטומס, נעדר כל רגש יהודי!

* זו העבירה הגרועה ביותר, שאין רגש ליהדות; רגש כיצד להתלבש, רגש כיצד להתנהג ורגש כיצד לדבר. זו העבירה הגרועה ביותר, כי נקודה זו היא המבטאת את חוסר הקשר בינינו לבין הרבש"ע:

* יש לנו ש"ע שלם, והוא חשוב מאוד. אבל יש דבר נוסף - ביטוי של אהבה להש"ת, וביטוי זה הוא קדושת ישראל. ע"י הצניעות, התנהגות כיהודים, ידיעה באיזו חברה להימצא, את מי אנחנו אוהבים, מה מעניין אותנו, מה אנו קוראים, מה אנו מלמדים את ילדינו. אף אחד לא מלמד את ילדיו דבר שאינו כשר ה"ן, אבל עליו לדאוג שזה יהיה גם יהודי, קדוש.

* זוהי המהות של עם ישראל, וזו היתה הברית שכרת הקב"ה עם ישראל בזכות פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, אשר קינא את קנאת ה' בתוך עם ישראל.

מאתר שרצוננו לעורר בקריאת פרשת פנחס, את זכותו של פנחס זה אליהו כדי שיבוא ויבשרנו על הגאולה השלימה, דבר בעתו מה טוב להתבונן במה שהכתיב לו הקב"ה: "הנני נתן לו את בריתי שלום, וכבר

הבאנו מה שמפרש בתרגום יונתן כי בכך הבטיח לו הקב"ה: "יחיי לעלמא למבשרא גאולתא בסוף יומיא" - שיחיה לעולם ויבשר לישראל על הגאולה העתידה.

אולם דבר זה צריך ביאור, כי הן אמת שרמזו כאן כי בבשורת הגאולה עתיד אליהו לעשות "שלום" בין ישראל לאביהם שבשמים, אך אפוא מצינו כאן רמז שיחיה לעולם ולא ימות. ומצינו על כך ביאור בדרך רמז בדברי הרבני בחיינו: "ושמעתי שהמלה [שלום] נוטריקון שלא למות, וזה מחוק קבלת רבותינו ז"ל כי פנחס זה אליהו". פירוש ב' אותיות ראשונות של "שלום" - "שלי", הוא ב' אותיות ראשונות ממלת "שלא", וב' אותיות אחרונות של "שלום" - "ום", הוא ב' אותיות ראשונות ממלת "למות", נמצא כי שלום נוטריקון "שלא למות".

נראה לומר ביאור חדש אך נרמז כאן שיחיה לעולם, על פי מנהג ישראל הורה להזכיר שמו של "אליהו הנביא" בצירוף המלים "זכור לטוב", מקור לדבר זה מצינו בגמרא (ברכות ג): "בא אליהו זכור לטוב ושמו לי על הפתח", וכן הגופת בברכת המנוח: "הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב", וכן המנהג לומר בברית מילה: "זה הקטן של אליהו זכור לטוב". וצריך ביאור מה שבחרו לצרף לשמו שתי מילים "זכור לטוב", ולא "זכורנו לברכה", וכן צדיק לברכה" או "עליו השלום", כנהוג אצל שאר צדיקים.

28 אליהו דר בבית ובעליה בעולם הזה ובעולם העליון

כדרכה של תורה שנדרשת בשבעים פנים נראה לבאר הענין שאנו מזכירים את אליהו בארבע תיבות הללו: "אליהו הנביא זכור לטוב", על פי מה שמצינו במדרש (ויק"ר כז ד, קו"ד ג ט): "אם יאמר לך אדם [אפשר] שאלו לא חטא אדם הראשון ואכל מאותו העץ היה חי וקים לעולם, אמור לו אתה, כבר היה אליהו שלא חטא והוא חי וקים לעולם". נמצינו למדים מזה כי אליהו הנביא הוא עדות נאמן חי וקים, שאם לא חטא אדם הראשון בעץ הדעת היה חי לעולם, ככתוב (בראשית ב י): "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות".

כמו שכתב הרבינו בחיי, ומה גם שחנך עלה לשמים ונהפך למלאך הרבה שנים לפני שעלה אליהו הנביא כסערה השמימית.

תכלית הבריאה שיחיה האדם בשני עולמות בבחינת בית ועליה

ונראה ליישב ענין זה על פי יסוד גדול שלמדנו ממשנתו הנחמדה של ה"אור החיים" הקדוש (בראשית ג יד), בענין מצבו של אדם הראשון אם לא היה חוטא בעץ הדעת, זה לשון קדשו: "כי יש לך לדעת כי אם לא היה אדם אוכל מעץ הדעת, היה מצוי בעולם הזה ובעולם העליון כאחת, כאדם הדי בבית ובעליה, וכשחטא נגש ואינו יכול לדור בשניהם יחד, אלא בעולם הזה כפי עצמו, וכשיצאה לעלות לעליה צריך השתנות הגשם וזו היא מיתת אדם".

רעיון קדוש זה מבואר ביתר הרחבה בדברי ה"אור החיים" הקדוש (יש פורש בחוקותי) באחד ממ"ב פירושים (אופן כ) על הפסוק (ויקרא כו ג): "אם בחוקותי תלכו", והנה הדברים בלשון קדשו:

"עוד ירצה על דרך אומרו ז"ל, כי כשברא ה' אדם הראשון בעולם הזה לא נראו לשבת בעולם הזה לעולמי עד כשלא יחטא, שאם כן אדרבה ייודה היא לו ושפלות היא, כי תכלית המטרה הוא בעולם העליון ששמה יקצור אשר וזע, אלא היתה הכוונה כי עלה יעלה לשמים ולאוצרות החיים בעת אשר יחפוץ, ויהיה כמי שדר בבית ועליה על גבה, וכשיצאה לעלות ולהשתעשע יעלה, כמו שמצינו שעלה אליהו בסערה השמימית (מלכים ב יא), ועל ידי התטא והעורר להפשיט עורו מעליו וינח הגוף כעולם הזה.

והודיע הכתוב כאן [אם בחוקותי תלכו], כי בהתעצמות האדם גשמה תחורה, יכול להשיג באמצעותה שלא ירגיש במות, אלא כאדם

החולך ממקום למקום, ותמצא שהצדיקים אינם מדגישים בצער הפרידה, על דרך אומרו (קהלת ה"א) מתוקה שנת העובד, כי מי שהוא עובד ה', שינתו שהיא המיתה מתוקה ועריבה עליו, ואם יתעצם ויתר הנה לך אליהו שעל ידי התעצמות תורתו לא מת".

שני חלקי הנשמות המשתוקקים להתחבר יחד

30 חשבתי דרכי לבאר מעט מזעיר גדול התועלת שיחיה האדם בשני עולמות בבחינת בית ועליה, על פי מה שהביא ב"אגרא דכלה" (פירוש בהעלותך ד"ה עשה לך) בשם המגיד הרבי דוב בער ממעורטו ז"ע, אשר דיבר בקדשו לפרש הפסוק (במדבר יב): "עשה לך שתי חצוצרות כסא" - "עשה לך שתי חצאי צרות שיהיו נכספים זה לזה".

ומבאר ה"אגרא דכלה" כונת המגיד, על פי הירוש מספרים הקדושים כי הן אמת שהנשמה יורדה למטה מגברי מרומים כדי להתלבש בגוף אולם השרש של הנשמה נשאר למעלה בשמים ואינו יורד למטה, לפי זה הוא אומר בלשון קדשו: "על כן תקרא הנשמה שתי חצאי צורות, חציה למעלה וחציה למטה", וזה עשה לך שתי חצוצרות, היינו השתי חצאי צורות, כסף שיהיו משתוקקים זה לזה, זה לקבל זה להיפיע ויהיה מלכות שגשם שלמה, והכל על ידי קיום המצוות".

ויש להרחיב בביאור דבריו הקדושים, כי כאשר נתבונן נשכיל להבין שחלק הנשמה בשמים שאינה מתלבשת בגוף, יש לה מעלה גדולה שנשארת תמיד בקדושתה, מאחר שאינה מקבלת פגם על ידי עוונות של הגוף, אולם יש בה חסרון שאינה יכולה לקיים מצוות על ידי אברי הגוף, לעומת זה חלק הנשמה שמתלבשת בגוף, יש לה מעלה גדולה שיכולה לעסוק בתורה ולקיים מצוות

בפועל על ידי אברי הגוף, אך יש לה חסרון גדול שמקבלת פגם מעוונות הגוף.

וזהו ביאור הכתוב: "עשה לך שתי חצוצרות" - שתי חצי צורות, כסף שיהיו נכספים זה לזה, כי כאשר הנשמה שבתוך הגוף תעבוד את ה' ותוסף קדושה על קדושתה, ישתוקקו שני חלקי הנשמות להתחבר יחד כדי להאיר זה לזה, כי הנשמה התחתונה תאיר כאור התורה והמצוות שרכשה בגוף לנשמה העליונה, ואילו הנשמה העליונה תאיר מאורה הגדול שמקבלת בעולם העליון לנשמה התחתונה, אלא אם חלק הנשמה שבתוך הגוף תקבל פגם על ידי עוונות הגוף, נעשה מסך המבדיל בין שני חצאי צורות, כי שורש הנשמה אשר בשמים משתוקקת לעמוד בקדושתה ואינה רוצה להיפגם מעוונות הגוף.

מעתה הרווחנו להבין התועלת הגדולה אם היינו זוכים לחיות בשני עולמות כאדם הדר בבית ועליה, על ידי זה ה"ה" יכולים שני חלקי הנשמות הגריים בשני העולמות, להתקשר יחד בחיבור גמור בכל עת שרק

ירצו בכך כדי לזאיר זו לזו, אולם על ידי חטא עץ הדעת נעשה פירוד בין שני חלקי הנשמות שהם שתי חצאי צורות, כי אין שמשותקים להאיר זה לזה אולם קשר זהו הוא רק מרחוק, ואינם יכולים להתחבר חיבור גמור רק על ידי המתנה, אשר אז עוזבת הנשמה של מטה את הארץ ומתחברת עם שורש הנשמה למעלה.

אליהו הנביא חי בשני עולמות כאדם החי בבית ועליה

והנה כאשר נקדק בדברי ה"אור החיים" שכתב בלשון קדשו: "אלא היתה הכוונה כי עלה יעלה לשמים ולאוצרות החיים בעת אשר יחפוץ, ויהיה כמי שדר בבית ועליה על גבה, וכשיצאה לעלות ולהשתעשע יעלה, כמו שמצינו שעלה אליהו בסערה השמימית".

נמצינו למדים מדבריו הקדושים כי אליהו הנביא זכה להיות בבחינה זו, שהוא חי בשני העולמות גם יחד כאדם שדר בבית ועליה.

ויש לבאר ענין זה ביתר שאת, על פי מה שמצינו בזוהר הקדוש (פירוש ויקהל קצ"ז) כי רשבי דרש על הכתוב (משלי ל ד): "מי עלה שמים וירד", זה אליהו שגאמר בו (מלכים ב יא): "יועל אליהו בסערה השמיים". אמנם רשבי מתמה על כך, איך יעלה על הדעת שאליהו עלה בגופו החומרי לשמים, הלא השמים אינו טובל אפילו גרעין כחרדל מן הגוף: "וכי ה"ך יכל אליהו לסלקא לשמים, והא כוליה שמים לא יכלין למסבל אפילו גרעינא כחרדל מגופא דהאי עלמא, ואת אמרת ויעל אליהו בסערה השמיים".

ומתוך רשבי"ן על בעלות השמימה נתפשט אליהו מן הגוף החומרי והשאירו כמקום מיוחד בין ארץ לשמים, ונתלבש

בלבוש רוחני שבו עלה לשמים להיות בין המלאכים, וכאשר הוא יורד למטה בעולם הזה בשליחות הקב"ה, הוא פושט את לבושו הרוחני בין שמים לארץ, ומתלבש בגופו החומרי המזוהר ויורד בו למטה בין בני אדם, וזהו פירוש הפסוק (משלי ל ד): "מי עלה שמים וירד" - זה אליהו, שלא היה אדם בעולם שחלה לשמים בלבוש מלאך, ושבו ירד בלבוש אדם כפי שעשה אליהו:

הנה כי כן יאיר לנו להבין אפוא רמז הקב"ה בהבחינתו: "הנני נתן לו את בריתי שלום", שיחיה לעולם, כי בחטא עץ הדעת נעשה פירוד בין שני חלקי הנשמות, אולם אליהו הנביא זכה לקבל מהקב"ה "את בריתי שלום", שישורו אצלו השלום להכיר שני חלקי הנשמות, על ידי שיחיה בשני עולמות ויוכל לעלות ולרדת כאדם שדר בבית ועליה, ומאחר שיחיה בבחינת אדם הראשון קודם החטא הרי לנו הוכחה ברורה, ששוב לא ימות שהרי גיורת המיתה נולדה רק אחרי חטא אדם הראשון.

בדרך זו במסילה נעלה להבין איך רמזו בהבחינה זו: "הנני נתן לו את בריתי שלום", שיצב לבשר לישראל על הגאולה העתידה, בהקדם לבאר מה ששינוי במשנה (עדיה פ"ה מ"ז): "אמר רבי יוחנן, מקובל אני מרבין יוחנן בן זכאי ששמע מרבו ורבו מרבו, הלכה למשה מסיני שאין אלוהו בא לטמא ולטהר ולקרב המרחקין מזווע".

נקדים כלל גדול מדברי רבינו האר"י"ל בכמה מקומות וכפרט ב"ספר הלכות" (פרשת האינוני), כי הגאולה העתידה תלויה בתקנון חטא אדם הראשון, וזהו הטעם שבגאולה העתידה תתבטל גיורת המיתה מן העולם, כי המצב יתווד להיות כמו שהיה טרם שחטא אדם הראשון, כנבואת הנביא (ישעיה כה ח): "כיע המות לנצח ומחיה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים והרפת עמו יסיה מעל כל הארץ כי ה' דיבר".

יומתק להבין בזה מה שחבר הקב"ה דוקא באליהו הנביא לכשר לישראל על הגאולה העתידה, כמו שכתוב בדברי הנביא (מלאכי ג כג): "הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם". כי מאחר שזכה אליהו הנביא להיות בשני עולמות גם יחד בבחינת בית ועלמית, על כן יש בכוחו להשפיע מכוחו וקדושתו על ישראל שיזכו גם הם להיות בשני העולמות.

* וזהו פירושו הכתוב: "הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא". ומפרש אותו כזה: "השיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" - "אבות" הם שרשי הנשמות שנשארו בשמים, ואילו "בנים" הם ענפי הנשמות שירדו להתלבש בגוף, וכשיבוא אליהו לבשר על הגאולה: "והשיב לב אבות על בנים", יחבר את שרשי הנשמות שהם אבות שיאירו לענפי הנשמות שהם בנים, ו"לב בנים על אבותם", שענפי הנשמות שהם הבנים יאירו באור התורה והמצוות לשרשי הנשמות שהם האבות.

על פי האמור נבוא לבאר המשנה: "הלכה למשה מסיני שאין אליהו בא לטמא ולטהר לרחם ולקרב, אלא לרחם המקורבין בזרוע ולקרב המרתקין בזרוע". ויש לומר שהכוונה בזה על תיקון חטא עץ הדעת שנגעשה בזרוע של הנפש, כמו שפירש רש"י (בראשית ג ד): "דחפה עד שנגעה בו אמר לה כשם שאין מיתה בנגיעה כך אין מיתה באכילה".

והנה על ידי החיפה זו בזרוע של הנפש, נעשה קירוב בין החושים ככתוב (בראשית א ז): "ויניח אלקים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן". ולכן לא נאמר בו "כי טוב" כי אין זה הטוב האמיתי שיהיה הבדלה בין עליונים לתחתונים.

34 נהש על חנה הטיל בה זוהמא". ולעומת זה נעשה ריחוק בין הקרובים - בין חלק הנשמה למעלה לחלק הנשמה למטה, כי שוב לא היה יכול אדם הראשון להיות בשני עולמות בבית ועלמית.

● ובאמת שני הדברים קשורים זה בזה בקשר אמיתי, כי על ידי זוהמא שהכניס הנפש בבני אדם גרם למיתה בעולם, כמו שהאיינו בזה השל"ה הקדוש והאלשיך הקדוש (פרשת בראשית) שתכלית המיתה היא לנקות הזוהמא של הגוף בעפר שהוא לחמו של הנפש, ועל ידי גזירת המיתה נתפרדו שני חלקי הנשמות שאינם יכולים להתחבר יחד כאדם שדר בבית ועלמית.

הנה כי כן זהו ביאור דברי התנא רבי יהושע שקיבל איש מפי איש: "הלכה למשה מסיני שאין אליהו בא לטמא ולטהר לרחם ולקרב, אלא לרחם המקורבין בזרוע", כלומר לרחם בין הנפש הקדמוני שהתקרב לבני אדם בכח הזרוע שדחף את חוה, ועל ידי זה הכניס בהם זוהמא וגרם להביא מיתה בעולם, "ולקרב המרתקין בזרוע", לקרב את שני חלקי הנשמות שנתרחקו בכח הזרוע של הנפש בחטא עץ הדעת.

מענה הרוחני להבין אפוא רמז בהבטחת הקב"ה לפנחס: "הנני נתון לו את ברייתו שלום", שיזכה לבשר על הגאולה באחרית הימים, כי ענין בשורת הגאולה הוא שאז יעשה אליהו הנביא שלום גם אצל ישראל בין שני חלקי הנשמות, שגם הם יתנו בשני עולמות בבחינת בית ועלמית ויתחברו יחד שני חלקי הנשמות.

"כי טוב" חסר ביום שני בגלל הפירוד בין שני העולמות

ועתה בא וראה מה שהביא ב"אנרא דכלה" (פרשת בראשית כפסוק וירא אלקים כי טוב) את דברי ה"אור החיים" הקדוש בשם הראשונים, ואולי כוונתו על ה"אור החיים" הקדוש שמרוב חיבתו אליו מכנהו בתואר ראשונים, חה לשון קדשו:

"הנה באמת אלקים עשה את האדם ישר, וניחנו בגן עדן מקום הרוחני, כי היה גופו ספירי ורוחני, והקשו הראשונים איך היה באפשרו לו לאדם להוליד שם תולדות כי הוא פעולה גשמיות, ותיצרו כי אלקים עשה את האדם להיות משתמש בעולם הזה ובעולם הבא כאדם המשמש בבית ועלמית, וכשיהיה יצטרך לפעולה מוגשמת, ירד אל הארץ וקנה גופו אווירית עולם הזה, וכשגמר מעשייתו עלה למקום הרוחני ושם גופו ספירי כענין המלאך..."

והנה יכולת בידו לילך מעולם לעולם כרצונו בכל פעם... עד שחטא ויגרש את האדם אל עולם הזה לגמרי וקנה גופו איכות גשמיות, ושוב גם אצלו הבדלה לגמרי, כל ימי היותו בעולם הזה אינו יכול לילך כרצונו בין הרוחניים.

עד שיבוא עתו ויסיר גופו המוגשם ויתלבש שם בחלקו דרבני, שוב לא יבוא אל עולם הזה".

* על פי האמור מבאר ה"אגרא דכלה" הטעם שלא נאמר "כי טוב" ביום השני, כי תכלית הכריאה היתה שלא יהיה הבדלה בין עליונים לתחתונים, אלא התחתונים יוכלו לעלות למעלה ולרדת למטה בלי שום מסך המבדיל כאדם שדר בבית ועלמית, אולם מאחר שראה הקב"ה שעתיד אדם לחטוא ולא יוכל לעלות למעלה ולרדת למטה, על כן הבדיל ביום שני בין עליונים לתחתונים ככתוב (בראשית א ז): "ויניח אלקים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן". ולכן לא נאמר בו "כי טוב" כי אין זה הטוב האמיתי שיהיה הבדלה בין עליונים לתחתונים.

37 בתי אלה

כעין פשרה בין שני הפירושים, זה של רד"ק וזה של רלב"ג, מוצעת בתשובת חת"ם סופר (שרת חת"ם סופר ליקוטי שר"ת חלק ו סי' צח):

... האמת יורה דרכו, כי מעולם לא עלה אליהו בגופו למעלה מ"י טפחים, אך נפרדה נשמתו מגופו שם (- וזה כדברי רד"ק), והנשמה עולה ומשמש למעלה בין מלאכי השרת, וגופו נתדקדק (- נעשה דק) ושורה בגן עדן התחתון בעולם הזה, וביום הבשורה, במהרה בימינו, תתלבש נשמתו בגוף הקדוש הלו, ואז הוא ככל אדם מתחמי ונביאי ישראל... וכן בכל פעם שמתגלה ומתראה בעולם הזה מלובש בגופו הקדוש, אך כשמתגלה בנשמתו, כמו ביום המילה (- כשמכניס לו 'כסא של אליהו'), אז איננו מהוייב במצוות, "במתים הפשי" כתיב...¹ וכשמתגלה על אופן זה, הרי הוא מלאך,² אף על פי שלומד תורה ומגלה דינים, אין לקבוע הלכה על פי דבריו, הוזה ליה כמו הלום ורוח בנבואה ו"אין מטיגין בבת קול".³ אך כשמתגלה בלבוש גופו, הרי הוא מגדולי חכמי ישראל,⁴ ו"תשבי יתרון קושיות ובעיות"..."⁵

38 Getting to Know Your Self 54

If a person sees himself as both a soul and a body while he is doing the forbidden act as well as afterward, he is completely consumed. "I, (he feels), fell into a terrible state. The act I did does not match with my true worth. How did I fall to such a low state?" And from this thought alone he can deteriorate for a number of days. He goes around with this very troubling notion, which he finds difficult to ignore.

* But if he is viewing himself as a soul that merely has a body surrounding it (like a garment), he has a completely different perspective. He knows clearly that sins are like "filthy clothing." Yet he feels that the "I" is as pure as it always was. He is now wearing "garments" that really aren't clean, and he wants to be free of them at any price. But that discomfort does not at all weaken the inner purity of the actual "I." This is how we retain the inner strength with which to cope with life.

בדרך זו הוא מבאר הטעם שכיום שלישי נאמר פעמיים כי טוב ופירש רש"י (שם שם ו): "זמנתי מה לא נאמר כי טוב ביום שני, לפי שלא היה נגמר מלאכת המים עד יום ג', והרי התחיל בה בשני, ודבר שלא נגמר אינו במלואו וטובו, ובשלישי שנגמרה מלאכת המים והתחיל וגמר מלאכת אחרת, ככל בו כי טוב ב' פעמים, אחת לגמר מלאכת השני ואחת לגמר מלאכת היום". לפי האמור יש לומר הביאור כזה, כי ביום השלישי רומז על הגאולה העתידה שיבנה "בית המקדש השלישי", והנה אז שוב לא תהיה הבדלה בין עליונים לתחתונים, אלא המצב יחזור להיות כמו אדם הראשון קודם החטא, שיהיה האדם בשני העולמות בבית ועלמית, על כן דוקא ביום השלישי יתקן "כי טוב" החסר ביום שני עכ"ה"ק.

מענה ירווח לו להבין מנהג ישראל תורה שמכירים את שמו של אליהו בתואר: "אליהו הנביא זכור לטוב", ללמדנו כי אליהו הנביא שזכה לחיות בשני העולמות בבחינת בית ועלמית, לא היה בבחינת יום שני שלא כתוב בו "כי טוב" מחמת ההבדלה בין עולם העליון לעולם התחתון, אלא היה בבחינת יום השלישי שזכור בו פעמיים "כי טוב".

למה כי כן זהו ביאור התואר: "אליהו הנביא זכור לטוב", כי הוא זכור בכך שהיה בבחינת "טוב" בלי הבדלה בין עולם העליון לעולם התחתון, זאת ועוד שהוא "זכור לטוב" כי לעתיד לבוא הוא יקרב את הרחוקים שני חלקי הנשמות שנתרחקו זה מזה, כדי שגב אנחנו נוכל להיות בשני העולמות בבחינת "כי טוב" שזכור ביום השלישי.

יש לומר כי זהו שאנו אומרים בברכת המזון: "הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב", ומפרש ואומר מדוע נקרא בתואר זכור לטוב: "ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות" - "בשורות טובות" דייקא בלשון רבים, כי אז יבשר לנו על השלמת פעמיים "כי טוב" שזכרו ביום השלישי בבנין בית המקדש השלישי במהרה בימינו אמן.

39 We know for a fact that when people are very ill, their healing depends upon their inner hope for life. The stronger their will to live, the longer they will live. But if their hope is weak, they effectively sentence themselves to death.

(This idea does not come from a school of psychology, but rather from the true awareness of the self created by Hashem. Psychologists may have taken some sparks from our holy Torah and stole them for their own books. But as I said earlier, everything stated here comes from the words of our holy Sages and their commentaries. I did not add a single thing to their words.)

40 The Neshamah is Pure and Untainted

We have brought many examples in order to understand one basic point: The avodah of man is to recognize who is the "I." The "I" is the pure soul, as we say, "My G-d, the soul You placed in me is pure." It never leaves its state of purity. If a person will fix in his mind and his thoughts that his essence is pure, that he is completely holy, and that there is no evil in him, he will begin to look at himself differently, and he will receive inner powers of purity.

* There are two practical methods for applying this concept. The first is that a person should accept upon himself, bli neder (without making an oath), that twice a day, when he notices that he is doing something negative, or feeling an improper feeling (whether toward himself or others), or thinking an improper thought, he should acknowledge the setback, but remind himself that even though the act was negative, or the feeling was wrong, or the thought was inappropriate, the "I" created by Hashem is still pure.

* The other method does not relate specifically to actions. A person should set aside some time during the day— five minutes, or even two minutes, each person according to his ability — and repeat to himself this truth: "Who is the 'I'? The 'I' is a holy and pure entity created by Hashem. It has no faults, not even a small scratch. Anything I see in myself that is negative (even if there are many such things) merely comes from the garment that is over my pure soul." The person must repeat this regularly, and begin to instill it into his daily consciousness.

41 There is a unique part of the self, a state that exists on its own. Most people are unaware of this part of themselves: not, chas veshalom, because they don't want to recognize it, but because of the distractions and pressures of life, and a lack of knowledge of its very existence.

* The goal must be to discover the true "I." This is achieved by sitting quietly, alone, without any specific content for one's thoughts at that time. Just have quiet and be calm.

Listening to relaxing music may be helpful; not modern music with its loud beat, but something peaceful. There are tunes that can calm a person, so that he can live in a world with inner quiet.

Inner quiet is a great treasure that exists inside each person. Yet there is a deeper treasure — the revelation of the presence of the Creator within — but this can only occur if we can already experience inner quiet. "Hashem does not come with a commotion or with a strong wind, but with the subtle, quiet voice."

• To discover the "I," we must reach the state of "kol demamah dakah," the state of "alone," quiet, and focus.

We are not yet speaking of the World to Come. In order to live well in this world, one needs to be relaxed, calm, and thoughtful.

42 As the body needs bread and water, the soul has no less of a need for solitude. If we are unaware of this essential need, it is a sign that our souls are so deeply buried inside of us that we are no longer aware of what we need. It is like a person who, G-d forbid, is so ill that he loses his sense of taste and his desire to eat. And it is not that he doesn't need to eat. If he doesn't eat, he will die. But he has simply lost the desire for it.

If a person does not sense the need to live in the world of "alone," it is a sure sign that his soul is buried very deep within his physicality, and he cannot even hear his own needs. Solitude is a vital need. It is not secondary; it is the primary instrument for developing the soul.

* How can he calm himself? When he tries to calm down, his mind automatically drags him directly to that unpleasant place! He thinks about it more, and burns up even more.

But if a person accustoms himself to live with the state of "alone," he discovers a place in his soul that he can enter. Just as we can go from one room to another, so are there rooms in one's heart, as it says, "with da'as, the rooms will be filled." There is a room in the heart for turning outward, and there is another room in the heart for a person to be alone with himself.

43 These rooms exist inside the soul. A person must acquire the habit of entering these rooms when necessary, but if he is already angry or envious, it is not the time to train himself. Rather, on ordinary days and times, one must train himself to live in a world of quiet, a world inside of himself. He will then begin to discover a new self, a self he is not used to and is unfamiliar to him. Once that self is exposed, a person will have a place to escape to. He will have a room in the soul where no one else is present who could arouse his anger or envy.

* But if he does not discover such a place in the soul, where can he go? The anger will pursue him and consume him, and he will not have any way to be free of it.

44

אמרוגה נח עתיך יט

בנות אליהו הוא מששת ימי בראשית רק שנחלכשה
אחרי בפנינו כנור, ולכן כשמודע להגיד איהו
בשורה טובה מתחזק כל אחד ואחד לרוץ ולהגיד כי
ושמתי מרגשת בנחת אליהו ורורה להכניסו כחכם
אין שאין בני אדם מרגישים בזה, מיים מולי חוץ
ואם הי לך דעה הי יכול להתחיל לעבוד את ד'
בחינת אליהו שנחלכשה בו אז, וילך ממנוגה
למדרגה גדולה, וגם האיש שנחבשר הבשרה טובה
נכנס בו הניצוץ אליהו בקרבו ומחזקה דעתו ב"כ
על לבס בנפל אל הקורא יחביש וכו' ונקרא אי
בוא יום ד' הגדול, שהכניס כבישה זו את ד' בחינה
עליו.

ולכן אחי שפגמו הם והכלב העורב והסננה
הכריאה עמהם, השכ נח מחשבות איה לחזק
הרבו אולי יחזור לקדמותו. והנה ידוע שבחינת
אליהו הנביא הוא המתקן את הירע והוא מלאך הכרית
מילה המעביר גיטלותם מן הארץ, ולכן כל האדם
לכרית מילה ממקורם עונותיהם, עני מצאנו אליהו
הנביא ביעותם, כדאיחא באגרא דפוקא משם המדרש
ואי קפיה, כי אליהו הנביא הוא בחינת ימות המשיח,
בחינת התיקון הגמור שאו יתקשר כל האיטורים
להיות הישר כבישול הרע מן העולם, כפיש ואם רוח
הטומאה אעבור מן הארץ, וכל הטמאים והפסעים
יתקשרו והכל יתהפך לטובה. (ועיין קונטרס המועדים
להרה"ק מטאטמאר וצוק"ל תלק ג' דף י"א, ועיין
באמנת עתיך פי' מטה תש"ח).

ולכן השחול נח לחזק אח העורב שהוא שורש יתוק
הרע, ועמו יתוקן חם והכלב, ועמהם יתוקן כל
העולם כולו. וישלח את העורב מן התיבה בשליחות
של הבאת בשורה טובה כי יבנה הוא המבשר פשמי
ישועה לאמר ולהגיד שיכשה הארץ. כי אינו כפי
מאור עינים (פי' דא ריה ושא יעקב ונח) וזה לשונו: כי
באמת איש המגיד בשורה טובה נחלכשה בו בחינת
ניצוץ אליהו משם כי הוא המבשר כל הבשרות
טובות שכעולם, רק שמחלכש בהגיד הוא, כי